

DOOR HET LINT

Voor Miranda

‘Als alle tijd altijd aanwezig is
Is alle tijd onherstelbaar.’

T.S.ELIOT, ‘Burnt Norton’

‘Ik ging naar Schotland en vond daar niets dat op Schotland lijkt.’

ARTHUR FREED, producer *Brigadoon*

BOEK EEN

'In a Hanging Garden/Change the past'

Ze maakten ruzie in de huiskamer.

'Moet je horen, als die klotebaan van jou zo belangrijk is...'

'Wat wil je van me?'

'Dat weet je verdomd goed!'

'Ik werk me het lazarus voor ons drietjes!'

'Bespaar me dat gelul.'

En toen zagen ze haar. Ze had haar teddybeer, Pa Broon, vast bij een half afgekauwd oor. Ze keek om de hoek van de deur, een duim in haar mond. Ze draaiden zich naar haar toe.

'Wat is er, schatje?'

'Ik heb eng gedroomd.'

'Kom maar.' De moeder ging op haar hurken zitten en spreidde haar armen. Maar het meisje vluchtte naar haar vader en sloeg haar armen om zijn benen.

'Kom, lieverd, ik zal je weer naar je bedje brengen.'

Hij stopte haar in en begon een verhaaltje voor te lezen.

'Pappa,' zei ze, 'wat gebeurt er als ik in slaap val en niet wakker word? Zoals Sneeuwvitje of Doornroosje?'

'Niemand slaapt eeuwig, Sammy. Er is alleen maar een zoen voor nodig om iemand wakker te maken. Daar kunnen de heksen en boze koninginnen niets tegen beginnen.'

Hij kuste haar op het voorhoofd.

'Dode mensen worden niet wakker,' zei ze, terwijl ze Pa Broon in haar armen klemde. 'Ook niet wanneer je ze zoent.'

1

John Rebus kuste zijn dochter.

‘Weet je zeker dat je geen lift wilt?’

Samantha schudde haar hoofd. ‘Ik moet die pizza er weer af lopen.’

Rebus stak zijn handen in zijn zakken en voelde opgevouwen bankbiljetten onder zijn zakdoek. Hij overwoog even haar wat geld te geven – dat is toch wat vaders doen? –, maar ze zou alleen maar moeten lachen. Ze was vierentwintig en onafhankelijk. Ze had geen behoefte aan zo’n gebaar en ze zou vast en zeker het geld niet aannemen. Ze had zelfs geprobeerd voor de pizza te betalen met als argument dat zij de helft ervan had opgegeten en hij maar op één puntje had zitten kauwen. De rest zat in de doos onder haar arm.

‘Ik zie je, pa.’ Ze kuste hem vluchtig op de wang.

‘Volgende week?’

‘Ik bel je wel. Misschien kunnen we met zijn drietjes...?’ Waarmee ze Ned Farlowe, haar vriend, bedoelde. Ze liep achteruit onder het praten. Nog een laatste armzwaai en ze keerde zich om, keek heen en weer naar het avondverkeer en stak de weg over zonder om te kijken. Maar aan de overkant draaide ze zich half om, zag dat hij haar nakeek en zwaaide nog een laatste keer. Een jonge man botste bijna tegen haar aan. Hij staarde omlaag naar de straat, het dunne koord van een koptelefoon hing om zijn nek. Draai je om en kijk naar haar, gebod Rebus. Is ze niet fantastisch? Maar de knaap schuifelde verder zonder acht op haar te slaan.

En toen ging ze een hoek om en was ze verdwenen. Rebus kon zich haar nu alleen nog maar voorstellen: even controleren of de pizza wel

stevig onder haar linkerarm zat; doorlopen terwijl ze recht voor zich uit keek; met een duim achter haar rechteroor wrijven, waarin ze kortgeleden een derde piercing had laten aanbrengen. Hij wist dat ze met haar neus trok als ze aan iets grappigs dacht. Hij wist dat ze de punt van een revers van haar jasje in haar mond stak als ze zich ergens op concentreerde. Hij wist dat ze een armband van gevlochten leer droeg, drie zilveren ringen en een goedkoop horloge met een zwart plastic bandje en een blauwe wijzerplaat. Hij wist dat het bruin van haar haar zijn natuurlijke kleur had. Hij wist dat ze naar een Guy-Fawkesfeest ging, maar niet van plan was daar lang te blijven.

Hij wist lang niet genoeg van haar en daarom had hij haar gevraagd samen een keer ergens te gaan eten. Dat was een ingewikkelde toestand geworden: van datum veranderen en op het laatste moment afzeggen. Soms lag dat aan haar, meestal aan hem. Ook vanavond had hij eigenlijk ergens anders moeten zijn. Hij tastte met zijn hand langs zijn jasje en voelde de bobbel in zijn binnenzak, zijn eigen kleine tijdbom. Hij keek op zijn horloge en zag dat het bijna negen uur was. Hij kon de auto pakken of hij kon gaan lopen. Het was niet ver.

Hij besloot met de auto te gaan.

Edinburgh op vuurwerkavond, bladeren die in grote hoeveelheden over het trottoir waaiden. Het zou niet lang meer duren of hij moest 's ochtends het ijs weer van zijn voorruit krabben terwijl de kou hem in z'n nieren beet. In het zuiden van de stad leek de vorst eerder te arriveren dan in het noorden. Rebus woonde en werkte uiteraard in het zuiden. Na een korte periode waarin hij was uitbesteed aan bureau Craigmillar zat hij nu weer op St Leonard's. Hij zou daar naartoe kunnen gaan – hij had tenslotte nog dienst –, maar hij had andere plannen. Hij passeerde drie pubs op weg naar zijn auto. Een babbeltje aan de bar, sigaretten en gelach, de bedompte hitte en alcohol dampen. Hij kende die dingen beter dan zijn eigen dochter. Voor twee van de drie bars stonden 'portiers'. Ze schenen tegenwoordig geen uitsmijter meer te worden genoemd. Ze heetten portier of voordeurmanager, grote kerels met kort haar en een nog korter geduld. Een van hen

droeg een kilt. Zijn gezicht was een en al littekens en zijn schedel was gladder dan kaalgeschoren. Volgens Rebus heette hij Wattie of Wallie. Hij was van Telford. Dat waren ze misschien allemaal wel. Ergens verder op de muur graffiti: *Wil niemand helpen?* Drie woorden die zich over de stad verspreidden.

Rebus parkeerde op de hoek van Flint Street en ging verder lopen. De straat was in het duister gehuld op een snackbar en een speelautomatenhal na. Er stond één lantaarnpaal, maar de lamp was stuk. De politie had de gemeente gevraagd deze niet te snel te vervangen, omdat de surveillance alle mogelijke hulp goed kon gebruiken. Er schenen een paar lichten in de etagewoningen. Er stonden drie auto's langs de stoeprand, maar in slechts een ervan zaten mensen. Rebus opende het achterste portier en stapte in.

Er zat een man achter het stuur, met een vrouw naast hem. Ze zagen er verkleumd en verveeld uit. De vrouw was rechercheur Siobhan Clarke, die bij Rebus had gewerkt op St Leonard's tot ze kortgeleden was gedetacheerd bij de Scottish Crime Squad. De man, een rechercheur, die Claverhouse heette, was brigadier in vaste dienst bij de Crime Squad. Ze maakten deel uit van een ploeg die Tommy Telford vierentwintig uur per dag in de gaten moest houden. Hun ingezakte schouders en bleke gezichten duiden niet alleen op verveling, maar ook op de vaste overtuiging dat deze surveillance volkomen zinloos was.

Het was zinloos omdat Telford de hele straat bezat. Niemand parkeerde hier zonder dat hij wist wie het was. De twee andere auto's die er op dit moment stonden, waren Range Rovers van Telfords bende. Iets anders dan een Range Rover viel op. De Crime Squad had een speciaal aangepaste bestelwagen die ze meestal voor surveillance gebruikten, maar dat zou in Flint Street geen zin hebben. Elke bestelwagen die hier langer dan vijf minuten stond, kreeg de nadrukkelijke en persoonlijke aandacht van een paar van Telfords mensen. Die waren erin getraind om tegelijkertijd hoffelijk en bedreigend te zijn.

‘Dat heet godverdomme undercover surveillance,’ gromde Claverhouse. ‘Maar we zijn niet undercover en er valt niets te surveilleren.’ Hij scheurde tussen zijn tanden de wikkel van een Snickers open en bood Siobhan Clarke de eerste hap aan, maar zij schudde haar hoofd.

‘Jammer van die flats,’ zei ze, terwijl ze door de voorruit naar boven keek. ‘Die zouden uitstekend geschikt zijn.’

‘Behalve dan dat ze allemaal van Telford zijn,’ zei Claverhouse met een mond vol chocola.

‘Zijn ze allemaal bewoond?’ vroeg Rebus. Hij zat pas een minuut in de auto en had al koude tenen.

‘Sommige staan leeg,’ zei Clarke. ‘Telford gebruikt ze als opslagruimte.’

‘Maar iedere sukkel die de hoofddeur in- en uitgaat, wordt gezien,’ voegde Claverhouse eraan toe. ‘We hebben geprobeerd als meteropnemers en loodgieters binnen te komen.’

‘Wie moest voor loodgieter spelen?’ vroeg Rebus.

‘Ormiston. Hoezo?’

Rebus haalde zijn schouders op. ‘Ik heb toevallig iemand nodig om een kraan in mijn badkamer te repareren.’

Claverhouse lachte. Hij was lang en mager, met grote donkere wallen onder zijn ogen en dun wordend blond haar. Omdat hij zowel traag bewoog als praatte, werd hij door veel mensen onderschat. Degenen die dat deden, kwamen er soms wel achter dat hij zijn bijnaam ‘Bloody’ Claverhouse verdiende.

Clarke keek op haar horloge. ‘Over anderhalf uur worden we afgelost.’

‘Je zou dit ook met de verwarming aan kunnen doen,’ opperde Rebus. Claverhouse draaide zich naar hem toe.

‘Dat zeg ik ook al de hele tijd, maar ze wil het niet.’

‘Waarom niet?’ Hij ving Clarkes blik op in de achteruitkijkspiegel. Ze lachte.

‘Omdat,’ zei Claverhouse, ‘je daarvoor de motor moet laten lopen,